

Zakon o visokom obrazovanju

I OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuju se osnove visokog obrazovanja, uslovi obavljanja djelatnosti, vrste studijskih programa, načela organizacije ustanova koje obavljaju ovu djelatnost, prava i obaveze akademskog osoblja i studenata, obezbjeđivanje kvaliteta, finansiranje visokog obrazovanja, kao i druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja.

Ciljevi visokog obrazovanja

Član 2

Ciljevi visokog obrazovanja su:

- 1) sticanje i unapređivanje znanja i vještina i razvijanje naučno-istraživačke djelatnosti, umjetnosti i kulture;
- 2) usvajanje opštih, naučnih i profesionalnih znanja i vještina putem nastave, učenja i istraživanja;
- 3) razvoj istraživački orijentisanog visokog obrazovanja;
- 4) obezbjeđivanje mogućnosti za sticanje visokog obrazovanja tokom cijelog života;
- 5) uspostavljanje i razvijanje saradnje u oblasti nastave, učenja, istraživanja, umjetnosti i kulture;
- 6) obezbjeđivanje uslova za nesmetan pristup visokom obrazovanju i
- 7) dostizanje kvaliteta visokog obrazovanja u skladu sa evropskim standardima i smjernicama za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Javni interes

Član 3

Visoko obrazovanje je djelatnost od javnog interesa.

Autonomija ustanova

Član 4

Ustanova visokog obrazovanja je autonomna u obavljanju svoje nastavne, naučne i umjetničke djelatnosti, u skladu sa ovim zakonom.

Etički kodeks

Član 5

Etičkim kodeksom ustanova visokog obrazovanja definišu se osnovna i opšta načela vrijednosti utemeljena na etičkim pravima i obavezama u visokom obrazovanju i štite najviše vrijednosti visokog obrazovanja kroz primjenu odgovarajućih normi kojima se regulišu akademski odnosi unutar akademske zajednice.

Dostupnost visokog obrazovanja

Član 6

Visoko obrazovanje dostupno je svim licima i ne može biti neposredno ili posredno ograničeno po osnovu: pola, rase, boje kože, nacionalne pripadnosti, društvenog ili etničkog porijekla, veze sa nekim manjinskim narodom ili manjinskom nacionalnom zajednicom, jezika, vjere ili uvjerenja, političkog ili drugog mišljenja, rodnog identiteta, seksualne orijentacije, zdravstvenog stanja, invaliditeta, starosne dobi, imovinskog stanja, bračnog ili porodičnog stanja, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i drugih ličnih svojstava, u skladu sa posebnim zakonom.

Obezbjeđivanje i unapređivanje kvaliteta

Član 7

Obezbjeđenje i unaprjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja ostvaruje se kroz interno i eksterno obezbjeđenje kvaliteta u skladu sa evropskim standardima i smjernicama.

Interno obezbjeđenje kvaliteta čine postupci interne evaluacije unutar:

1. ustanove koji rezultira godišnjim samoevaluacionim izvještajima o primjeni kriterijuma koje donosi ustanova;
2. Agencije koji rezultira primjenom donesenih kriterijuma u skladu sa ovim zakonom.

Eksterno obezbjeđenje kvaliteta čine postupci eksterne evaluacije:

1. programa: akreditacija studijskog programa, akreditacija programa cjeloživotnog učenja, evaluacija slučajnog uzorka studijskih programa; vanredna evaluacija studijskog programa, vanredna evaluacija programa cjeloživotnog učenja.
2. ustanova: reakreditacija ustanove visokog obrazovanja – vanredna evaluacija ustanove visokog obrazovanja.

Nadzor

Član 8

Nadzor nad sprovođenjem odredbi ovog zakona vrši organ državne uprave nadležan za poslove prosvjete (u daljem tekstu: Ministarstvo), u skladu sa zakonom.

Inspekcijski nadzor nad radom ustanova visokog obrazovanja vrši nadležna prosvjetna inspekcija.

Inspekcijski nadzor u oblasti radnih odnosa u ustanovama visokog obrazovanja vrši Uprava za inspekcijske poslove u skladu sa zakonom.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 9

Svi izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 10

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **Evropski prostor visokog obrazovanja** je široka inicijativa saradnje 48 zemalja u cilju postizanja komparabilnih i kompatibilnih sistema visokog obrazovanja u Evropi;
- 2) **Evropski standardi i smjernice za obezbjeđenje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (evropski standardi i smjernice)** su osnova za obezbjeđenje kvaliteta u oblasti učenja i podučavanja u visokom obrazovanju, što uključuje i okruženje za učenje i relevantne veze sa naukom i inovacijama, kao i kriterijume prema kojima se vrednuju agencije za obezbjeđenje kvaliteta i njihov rad;
- 3) **ECTS** je sistem prikupljanja i prenošenja kredita koji se zasniva na opterećenju studenta prilikom savladavanja nastavnog programa, a u cilju postizanja ishoda učenja;
- 4) **jedan ECTS kredit** odnosi se na 30 sati rada studenata potrebnih za jednu ili više sljedećih aktivnosti: teorijsku i praktičnu nastavu, učenje, pripremu i odbranu samostalnih radova i polaganje kolokvijuma i ispita;
- 5) **studijski program** je skup predmetnih modula, odnosno predmeta odabranih i raspoređenih po složenosti i usmjerenosti za sticanje znanja i vještina iz uže studijske oblasti. Studijski program ima nastavni plan i nastavni program predmeta (silabus), kao i pravila i procedure po kojima se predmeti u nastavnim planovima izvode i pohađaju;
- 6) **integrisani studijski program** predstavlja spoj osnovnih i master studija obima najmanje 300 ECTS kredita;
- 7) **modul** je samostalna funkcionalna cjelina unutar studijskog programa, za sticanje specifičnih znanja i vještina obima najviše do 1/3 od ukupnog obima ECTS kredita;
- 8) **zajednički studijski program** je program koji se razvija i implementira zajednički od strane dvije ili više ustanova visokog obrazovanja iz Crne Gore ili inostranstva, a koji vodi do sticanja zajedničke ili dvojne diplome, u zavisnosti koliko ustanova realizuje zajednički studijski program;
- 9) **javno važeći studijski program** je akreditovani studijski program, koji se izvodi na licenciranoj ustanovi visokog obrazovanja.
- 10) **dopuna diplome (Diploma Supplement)** je javna isprava koja se izdaje uz diplomu ustanove visokog obrazovanja, a koja pruža standardizovani opis nivoa, prirode i sadržaja završenih studija. Ona je dio Europass okvira i važno je sredstvo u Evropskom prostoru visokog obrazovanja u cilju standardizovanog opisa stečene kvalifikacije;
- 11) **cjeloživotno učenje** je svaka aktivnost učenja u svim životnim razdobljima radi unapređenja znanja, vještina i kompetencija u okviru ličnog, građanskog, društvenog ili profesionalnog djelovanja pojedinca;

- 12) **program cjeloživotnog učenja u visokom obrazovanju** je obrazovni program za pojedince stečenog novoa obrazovanja od V do VIII, a koji vodi do sticanja posebnih znanja i vještina u okviru stečenog novoa formalnog obrazovanja;
- 13) **afirmativna akcija** podrazumijeva uvođenje posebnih mjera koje su usmjerene na stvaranje uslova za ostvarivanje ravnopravnosti i zaštite prava lica koja su po bilo kom osnovu u nejednakom položaju u obrazovanju;
- 14) **lice odnosno student sa invaliditetom** je lice koje ima dugoročno fizičko, psihosocijalno, intelektualno, senzorno ili višestruko oštećenje koje u sadejstvu sa različitim barijerama u visokom obrazovanju može otežati njihovo puno i efektivno učešće na osnovu jednakosti sa drugima;
- 15) **stranac** je državljanin druge države ili lice bez državljanstva u skladu sa zakonom;
- 16) **ekspert** je lice koje posjeduje izuzetne kompetencije u određenoj oblasti;
- 17) **praktična nastava u visokom obrazovanju** je sastavni dio procesa nastave koji se može sticati u okviru nastavne i naučno-istraživačke infrastrukture ustanove visokog obrazovanja, u kliničkim nastavnim bazama, ili praksom kod poslodavca u odgovarajućim privrednim subjektima, naučno-istraživačkim i kulturnim ustanovama i drugim pravnim licima koja ispunjavaju uslove propisane pravilnikom ustanove visokog obrazovanja;
- 18) **dualni model visokog obrazovanja** je model realizacije nastave na studijskim programima, u kome se kroz teorijsku nastavu i vježbe na visokoškolskoj ustanovi i praktičnu obuku kod poslodavca (učenje kroz rad) stiču, usavršavaju, odnosno izgrađuju znanja, vještine, sposobnosti i stavovi studenata.

II SAVJET I AGENCIJA ZA OBEZBJEĐENJE KVALITETA U VISOKOM OBRAZOVANJU

Nadležnost Savjeta za visoko obrazovanje **Član 11**

Radi razmatranja i unapređenja pitanja iz oblasti visokog obrazovanja obrazuje se Savjet za visoko obrazovanje (u daljem tekstu: Savjet) kao savjetodavno tijelo ministra nadležnog za poslove prosvjete.

Članovi Savjeta iz stava 1 ovog člana imenuju se iz reda istaknutih stručnjaka iz oblasti visokog obrazovanja, nauke, umjetnosti, reda studenata i oblasti privrede, nevladinog sektora i drugih relevantnih oblasti.

Savjet postupa po žalbama ustanova na odluku o ishodu eksterne evaluacije. Aktom o obrazovanju Savjeta bliže se uređuje sastav, broj, poslovi, naknada za rad u Savjetu, kao i druga pitanja od značaja.

Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja **Član 12**

Poslove obezbjeđenja i unaprjeđenja kvaliteta u visokom obrazovanju obavlja Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja (u daljem tekstu: Agencija) u skladu sa evropskim standardima i smjernicama. Agencija:

- 1) sprovodi postupak eksterne evaluacije studijskih programa i izdaje sertifikat o akreditaciji;

- 2) sprovodi postupak eksterne evaluacije ustanove visokog obrazovanja i izdaje sertifikat o reakreditaciji ustanove visokog obrazovanja;
- 3) sprovodi postupak eksterne evaluacije programa cjeloživotnog učenja i izdaje sertifikat o akreditaciji programa cjeloživotnog učenja;
- 4) sprovodi vanrednu evaluaciju kvaliteta studijskih programa i evaluaciju uzorka studijskog programa i ostale oblike eksterne evaluacije ustanova i programa u oblasti visokog obrazovanja;
- 5) donosi pravila o postupcima, nacionalne standarde i kriterijume za eksternu evaluaciju programa, odnosno ustanova, kao i ostale kriterijume i pravila u oblasti obezbjeđenja kvaliteta visokog obrazovanja u skladu sa evropskim standardima i smjernicama;
- 6) donosi standarde i kriterijume za samoevaluaciju ustanova u skladu sa evropskim standardima i smjernicama;
- 7) propisuje sadržaj i oblik sertifikata za akreditaciju programa, odnosno ustanova;
- 8) donosi pravila o postupcima, standarde i kriterijume kojima obezbjeđuje kvalitet rada Agencije u skladu sa evropskim standardima i smjernicama;
- 9) utvrđuje listu eksperata za postupke eksternih evaluacija na osnovu javnog poziva;
- 10) sprovodi i objavljuje istraživanja i vrši tematske analize u oblasti visokog obrazovanja;
- 11) predlaže mjere i politike za unaprjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja na osnovu analiza izvještaja o samoevaluaciji i eksternoj evaluaciji ustanova visokog obrazovanja, kao i ostalih relevantnih dokumenata i dostavlja ih Ministarstvu, Vladi i Savjetu za visoko obrazovanje;
- 12) vodi registar akreditovanih studijskih programa, (re)akreditovanih ustanova i akreditovanih programa cjeloživotnog učenja;
- 13) vrši i druge poslove propisane ovim zakonom.

Član 13

Agenciju osniva Vlada.

Agencija ima svojstvo pravnog lica i obavlja poslove od javnog interesa.

Sredstva za rad Agencije obezbjeđuju se iz Budžeta Crne Gore i sopstvenih prihoda.

Organi Agencije

Član 14

Organi Agencije su Upravni odbor i direktor. Upravni odbor ima predsjednika i četiri člana i to tri predstavnika osnivača, predstavnik Privredne komore Crne Gore i predstavnik zaposlenih. Predsjednik i članovi Upravnog odbora imenuju se na period od četiri godine.

Predstavnike osnivača imenuje i razrješava Ministarstvo. Nadležnost, način rada i odlučivanja Upravnog odbora uređuje se statutom Agencije.

Direktor

Član 15

Radom Agencije rukovodi direktor.

Direktora Agencije imenuje i razrješava Vlada, na osnovu javnog konkursa, na period od pet godina.

Nadležnost direktora **Član 16**

Direktor Agencije:

- 1) predstavlja i zastupa Agenciju;
- 2) rukovodi radom i poslovanjem Agencije i odgovara za zakonitost rada Agencije;
- 3) priprema izvještaje o radu Agencije i godišnji finansijski izvještaj;
- 4) izvršava odluke Upravnog odbora;
- 5) predlaže akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije;
- 6) vrši i druge poslove utvrđene zakonom i statutom Agencije.

Prava iz radnog odnosa **Član 17**

Direktor i zaposleni u Agenciji ostvaruju prava i obaveze iz radnog odnosa u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze zaposlenih.

Izvještaj o radu **Član 18**

Agencija podnosi Vladi i Ministarstvu izvještaj o radu i godišnji finansijski izvještaj sa mišljenjem nezavisnog revizora.

Nadzor **Član 19**

Nadzor nad radom Agencije vrši Ministarstvo.

III USTANOVE VISOKOG OBRAZOVANJA **Ostvarivanje visokog obrazovanja** **Član 20**

Visoko obrazovanje ostvaruju ustanove visokog obrazovanja (u daljem tekstu: ustanove) koje su licencirane, u skladu sa ovim zakonom.

Vrste ustanova **Član 21**

Ustanove su: univerzitet, fakultet, umjetnička akademija i visoka škola.
Ustanova iz stava 1 ovog člana osniva se kao javna ili privatna ustanova.

Naziv ustanove **Član 22**

Naziv ustanove određuje osnivač, u skladu sa ovim zakonom.

Sloboda ustanove

Član 23

Ustanova je autonomna u oblasti nastave, istraživanja i umjetničkog rada, u okviru svoje licence, u skladu sa ovim zakonom.

Naučno-istraživački rad ustanove uređuje se posebnim zakonom.

Prava ustanove

Član 24

Ustanova ima pravo da:

- 1) utvrđuje studijske programe koji će se izvoditi i predmete koji će se izučavati;
- 2) samostalno razvija i realizuje studijske programe i utvrđuje pravila studiranja;
- 3) određuje metode nastave i provjere znanja studenata;
- 4) bira organe upravljanja i rukovođenja, utvrđuje njihov sastav, djelokrug rada i mandat;
- 5) uređuje unutrašnju organizaciju, u skladu sa ovim zakonom i statutom ustanove;
- 6) bira akademsko osoblje;
- 7) zaključuje ugovore sa ustanovama u Crnoj Gori i/ili inostranstvu;
- 8) dodjeljuje počasne titule, u skladu sa svojim opštim aktom; i
- 9) ima druga prava u skladu sa ovim zakonom i statutom ustanove.

Nepovredivost prostora

Član 25

Prostor ustanove je nepovrediv, osim u slučaju sprečavanja nastupajućeg krivičnog djela, krivičnog djela koje je u toku, u slučaju prirodne nepogode, druge nesreće ili u drugim slučajevima predviđenim zakonom, uz odobrenje organa rukovođenja ustanove.

Akadske slobode i zaštita

Član 26

Ustanova je obavezna da garantuje akademskom i neakademskom osoblju i studentima slobodu misli, ideja, pravičnu i pravednu provjeru stečenih znanja, odnosno da obezbijedi slobodu organizovanja i udruživanja i zaštitu akademskog i neakademskog osoblja i studenata od diskriminacije po bilo kom osnovu, u skladu sa posebnim zakonom.

Sloboda istraživanja

Član 27

Akademsko osoblje ustanove ima slobodu da objavljuje rezultate svojih istraživanja, u skladu sa posebnim zakonom i aktima ustanove.

Osnivanje ustanove

Član 28

Javnu ustanovu osniva država.

Privatnu ustanovu može da osnuje domaće i/ili strano pravno ili fizičko lice.

Privatna ustanova može da se osnuje i kao javno-privatno partnerstvo.

Uslovi za osnivanje i obavljanje djelatnosti

Član 29

Ustanova se može osnovati i obavljati djelatnost, ako ima:

- 1) sertifikat o akreditaciji studijskog programa;
  - 2) obezbijeđen odgovarajući prostor u vlasništvu ili po osnovu zakupa (učionice, laboratorije, biblioteku, prostorije za vannastavne aktivnosti studenata), nastavna sredstva, opremu i druga sredstva neophodna za obavljanje djelatnosti;
  - 3) obezbijeđene uslove i nesmetan pristup za lica sa invaliditetom u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast planiranja prostora i izgradnje objekata;
  - 4) obezbijeđeno akademsko osoblje koje je izabrano u akademsko zvanje po propisima Crne Gore, za izvođenje najmanje 70% časova atkivne nastave na studijskim programima, a najmanje tri nastavnika za osnovne studije za svaku godinu studija, odnosno dva nastavnika za master studije za svaku godinu studija, sa akademskim zvanjem, sa kojima ima zaključen ugovor o radu, koji su zaposleni sa punim radnim vremenom;
  - 5) obezbijeđenu jednu polovinu saradnika od ukupnog broja saradnika potrebnih za izvođenje nastave iz svakog studijskog predmeta na svakoj studijskoj godini, sa kojima ima zaključen ugovor o radu;
  - 6) obezbijeđena finansijska sredstva za osnivanje i obavljanje djelatnosti; i
  - 7) obezbijeđene higijensko-tehničke uslove, u skladu sa posebnim propisima.
- Bliže uslove iz stava 1 tač. 2 i 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.
- Izuzetno od stava 1 tačka 4 ovog člana smatra se da ustanova ima obezbijeđeno akademsko osoblje iz oblasti medicinskih nauka za kliničke predmete, koje je u radnom odnosu u zdravstvenoj ustanovi kao nastavnoj bazi ustanove.

Sadržaj akta o osnivanju

Član 30

Akt o osnivanju ustanove sadrži:

- 1) naziv i sjedište, odnosno ime i prebivalište osnivača;
- 2) naziv i sjedište ustanove;
- 3) djelatnost ustanove;
- 4) sredstva za osnivanje i obavljanje djelatnosti i način njihovog obezbjeđivanja;
- 5) privremene organe rukovođenja i upravljanja;
- 6) rok za donošenje statuta; i
- 7) druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti ustanove.

Donošenje akta

Član 31

Akt o osnivanju i ukidanju javne ustanove donosi Vlada.
Akt o osnivanju i ukidanju privatne ustanove donosi osnivač.

Finansijska garancija

Član 32

Osnivač javne ustanove je dužan da, pored dokaza o ispunjenosti uslova iz člana 23 ovog zakona, podnese i dokaz od organa državne uprave nadležnog za poslove finansija da su obezbijeđena finansijska sredstva u visini potrebnih sredstava za realizaciju studijskog programa.

Osnivač privatne ustanove je dužan da, pored dokaza o ispunjenosti uslova iz člana 23 ovog zakona, podnese i garanciju poslovne banke o oročenim finansijskim sredstvima u visini potrebnih sredstava za realizaciju studijskog programa za period od godinu dana.

Potrebna sredstva za realizaciju studijskog programa iz st. 1 i 2 ovog člana, obračunavaju se na osnovu cijene koštanja obrazovanja studenta za određeni studijski program i broja studenata za koji se traži licenca.

Ustanova je dužna da, najkasnije u roku od tri mjeseca nakon isteka važenja garancije iz stava 2 ovog člana, Ministarstvu dostavi dokaz o obezbijeđenim finansijskim sredstvima za nastavak obavljanja djelatnosti.

Garancija poslovne banke iz stava 2 ovog člana, aktiviraće se u slučaju da osnivač donese odluku o ukidanju ili prestanku rada ustanove, odnosno studijskog programa prije završetka obrazovanja studenata po studijskom programu, na zahtjev organa državne uprave nadležnog za poslove finansija.

Sredstva iz st. 1, 2 i 4 ovog člana mogu se koristiti samo za završetak obrazovanja studenata.

Obavljanje djelatnosti van sjedišta

Član 33

Javna ustanova može da obavlja djelatnost van svog sjedišta, uz uslov da se izvrši licenciranje studijskog programa.

Odluku o obavljanju djelatnosti van sjedišta javne ustanove donosi Vlada na prijedlog organa upravljanja ustanove.

O početku i prestanku rada van sjedišta javne ustanove odlučuje organ upravljanja ustanove.

Obezbjeđenje kvaliteta

Član 34

Eksternu evaluaciju programa i ustanova vrši ekspertska komisija na osnovu ocjene ispunjenosti standarda i kriterijuma i posjete ustanovi.

Ekspertska komisija se obrazuje iz reda nezavisnih eksperata sa liste eksperata. U ekspertskoj komisiji treba da bude najmanje jedan ekspert iz inostranstva i student završne godine osnovnih, master ili doktorskih studija iz Crne Gore ili inostranstva sa liste studenata.

Žalbu na odluku o ishodu eksterne evaluacije rješava Savjet za visoko obrazovanje.

Troškove eksterne evaluacije studijskih programa, ustanova i programa

cjeloživotnog učenja finansira ustanova uplatom administrativne takse u skladu sa pojedinačnim aktom.

Kriterijume za ocjenjivanje i formu izvještaja i rezimea izvještaja propisuje Agencija.

Izvještaji, rezime izvještaja i odluke o postupcima eksternih evaluacija objavljuju se na internet stranici Agencije.

Eksterna evaluacija studijskog programa

Član 35

Ustanova je dužna da Agenciji, najmanje 12 mjeseci prije početka obavljanja djelatnosti, podnese zahtjev za akreditaciju studijskog programa sa izvještajem o ispunjenosti standarda i kriterijuma.

U postupku akreditacije studijskog programa vrši se ocjena kvaliteta studijskog programa u odnosu na usvojene standarde i kriterijume za eksternu evaluaciju studijskih programa u skladu sa ovim zakonom.

Postupak vanredne evaluacije kvaliteta studijskog programa može da inicira ustanova, Ministarstvo ili Agencija.

U postupku evaluacije slučajnog uzorka studijskih programa koja se sprovodi godišnje, evaluira se najmanje 5% svih akreditovanih studijskih programa koji se izvode u državi.

Standardi sa kriterijumima, bliži postupak i obrasci izvještaja o evaluaciji studijskih programa za sve oblike eksterne evaluacije studijskih programa iz čl. 7 ovog zakona utvrđiće se posebnim aktom Agencije.

Eksterna evaluacija

Član 36

U postupku reakreditacije ustanove sprovodi se evaluacija studijskog programa, evaluacija programa cjeloživotnog učenja i ispunjenost standarda za: nastavnu opremu, akademsko osoblje, saradnike, uslove obavljanja nastave, upis studenata, procenat prolaznosti na ispitima, sadržaj ankete i druga pitanja od značaja za rad ustanove.

Reakreditaciju ustanove iz stava 1 ovog člana vrši Agencija nakon isteka akreditacije, odnosno reakreditacije studijskog programa.

Agencija vrši reakreditaciju ustanove u skladu sa standardima za reakreditaciju ustanova, u skladu sa ovim zakonom.

U postupku reakreditacije ustanova priprema izvještaj o samoevaluaciji za period važenja akreditacije, odnosno reakreditacije.

Na osnovu izvještaja o samoevaluaciji i sprovedenog postupka reakreditacije komisija za reakreditaciju, koju imenuje Agencija, priprema izvještaj o reakreditaciji ustanove.

Izvještaj o reakreditaciji iz stava 5 ovoga člana dostavlja se Agenciji, ustanovi i Ministarstvu.

Na osnovu pozitivnog izvještaja komisije iz stava 5 ovog člana Agencija izdaje sertifikat o reakreditaciji ustanove.

Obrazac sertifikata iz stava 7 ovog člana utvrđuje Ministarstvo i objavljuje na svojoj web stranici.

Troškove reakreditacije finansira ustanova.

Način, kriterijumi i postupak reakreditacije iz stava 1 ovog člana bliže se uređuju aktom Agencije.

Samoevaluacija i ocjena kvaliteta

Član 37

Ustanova sprovodi postupak samoevaluacije kvaliteta studijskih programa, nastave i uslova rada na kraju svake studijske godine, u skladu sa statutom ustanove.

U postupku samoevaluacije vrši se anketiranje studenata na svim nivoima studija o kvalitetu stečenog znanja na studijskom programu, odnosno studijskom predmetu, kvalitetu nastave i o uslovima studiranja. Anketiranje se sprovodi najmanje jednom godišnje.

Učešće studenata u anketi je obavezno. Anketa je anonimna.

Izuzetno u odnosu na stav 2 ovog člana kada je potrebno zaštititi anonimnost anketiranih, anketa se organizuje najmanje jednom u 3 godine.

Ustanova obezbjeđuje sigurnost procesa anonimnosti pri sprovođenju ankete.

Anketa mora da sadrži i pitanja o uslovima za obrazovanje studenata sa invaliditetom koja se odnose na organizaciju i izvođenje nastave, način i metode provjere znanja studenata sa invaliditetom.

Rezultati anketiranja studenata po studijskim programima, odnosno godinama studija objavljuju se na web stranici ustanove pod uslovom da je anketirano najmanje 60% od upisanih studenata u svaku studijsku godinu.

Agencija daje mišljenje na sadržaj ankete koju donosi ustanova.

Godišnji izvještaj o samoevaluaciji ustanove usvaja vijeće, odnosno senat ustanove.

Ustanova godišnji izvještaj o samoevaluaciji dostavlja Ministarstvu i Agenciji.

Akreditacija programa cjeloživotnog učenja

Član 38

Ustanova je dužna da Agenciji, najmanje šest mjeseci prije realizacije programa cjeloživotnog učenja, podnese zahtjev za akreditaciju programa cjeloživotnog učenja.

Eksternu evaluaciju programa cjeloživotnog učenja Agencija sprovodi u skladu sa posebnim kriterijumima i postupkom, u skladu sa ovim zakonom

Licenciranje

Član 39

Ustanova je dužna da Ministarstvu podnese zahtjev za licenciranje najmanje šest mjeseci prije početka obavljanja djelatnosti.

Uz zahtjev za licenciranje ustanove osnivač podnosi akt o osnivanju i dokaze o ispunjenosti uslova iz člana 23 ovog zakona.

Zahtjev za licenciranje podnosi ustanova kada: vrši statusne promjene; mijenja sjedište odnosno prostor; obavlja djelatnost van sjedišta ili uvodi nove studijske programe, odnosno programe cjeloživotnog učenja.

Početak obavljanja djelatnosti

Član 40

Ustanova može da obavlja djelatnost i vrši upis studenata kad Ministarstvo utvrdi da ustanova ispunjava uslove propisane ovim zakonom i donese rješenje o licenciranju.

Licencom se utvrđuje vrsta ustanove, akreditovani studijski programi, maksimalni broj studenata koji se mogu upisati na pojedine studijske programe, nivoi obrazovanja i diplome koje se stiču na ustanovi.

Rješenje o licenciranju, iz stava 1 ovog člana, donosi Ministarstvo i objavljuje u "Službenom listu Crne Gore".

Protiv rješenja iz stava 3 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Registar

Član 41

Nakon dobijanja rješenja o licenciranju ustanova se upisuje u Centralni registar privrednih subjekata.

Upisom u registar iz stava 1 ovog člana ustanova stiče svojstvo pravnog lica.

Nakon dobijanja rješenja o licenciranju i upisa u Centralni registar privrednih subjekata ustanova se upisuje u Registar ustanova visokog obrazovanja koje vodi Ministarstvo.

Postupak licenciranja i način vođenja registra iz stava 3 ovog člana uređuje se propisom Ministarstva.

Zabrana rada

Član 42

Kada nadležna inspekcija utvrdi da ustanova ne ispunjava uslove za obavljanje djelatnosti, ili ne obavlja djelatnost u skladu sa Zakonom, ili ne dostavi finansijsku garanciju iz člana 34 stav 2 ovog zakona, privremeno će zabraniti rad ustanove i odrediti rok u kojem ustanova i osnivač moraju otkloniti utvrđene nedostatke.

Ako se u roku iz stava 1 ovog člana ne otklone nedostaci, Ministarstvo će zabraniti obavljanje djelatnosti te ustanove i obavijestiti o tome osnivača.

Ministarstvo, u slučaju zabrane obavljanja djelatnosti iz stava 2 ovog člana, dužno je da studentima omogući nastavak započetog obrazovanja na drugoj odgovarajućoj ustanovi.

Statusne promjene

Član 43

Ustanova može da vrši statusne promjene.

Odluku o statusnoj promjeni ustanove donosi osnivač.

Statusne promjene ustanove ne mogu se vršiti u toku studijske godine.

Na statusne promjene ustanove shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona kojima se uređuju osnivanje i obavljanje djelatnosti ustanove.

Ukidanje studijskog programa

Član 44

Odluku o ukidanju studijskog programa na ustanovi donosi organ upravljanja ustanove uz saglasnost osnivača.

U slučaju ukidanja studijskog programa ustanova je dužna da zatečenim studentima omogući završetak studija u roku određenim aktom o ukidanju studijskog programa koji ne može biti kraći od roka za završetak studija utvrđenog zakonom.

Odluka iz stava 1 ovog člana dostavlja se Ministarstvu radi unošenja promjena u Registar ustanova visokog obrazovanja.

Ukidanje ustanove

Član 45

Ustanova se ukida, ako:

- 1) ne postoji potreba za njenim postojanjem;
- 2) ne ispunjava propisane uslove za obavljanje djelatnosti; i
- 3) ne obavlja djelatnost za koju je osnovana.

U slučaju ukidanja ustanove određuje se studijska godina u kojoj ustanova prestaje da upisuje studente u prvu godinu studija.

U slučaju ukidanja ustanove Ministarstvo je dužno da zatečenim studentima omogući završetak studija u roku određenim aktom o ukidanju ustanove koji ne može biti kraći od roka za završetak studija utvrđenog zakonom.

Osnivač odluku o ukidanju ustanove dostavlja Ministarstvu radi unošenja promjena u Registar ustanova visokog obrazovanja.

Statut ustanove

Član 46

Statutom ustanove bliže se uređuju:

- 1) organizacija ustanove;
- 2) organi ustanove i način rada;
- 3) sticanje diplome akademskih i primijenjenih studija;
- 4) obavljanje istraživačkog, naučnog i umjetničkog rada;
- 5) način ostvarivanja prava i obaveza zaposlenih i studenata;
- 6) način i metode provjere znanja pristupačne studentima sa invaliditetom;
- 7) način donošenja etičkog kodeksa akademskog osoblja;
- 8) finansijska kontrola;
- 9) evidencije; i
- 10) druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti ustanove.

Statut ustanove donosi stručni organ ustanove uz prethodnu saglasnot organa upravljanja ustanove.

Na statut javne ustanove saglasnost daje Vlada.

Zaštita naziva

Član 47

Naziv za ustanove iz člana 15 ovog zakona može da koristi samo ustanova koja je licencirana i upisana u Registar ustanova visokog obrazovanja.

Univerzitet

Član 48

Univerzitet je autonomna ustanova koja u obavljanju djelatnosti objedinjuje obrazovni, naučno-istraživački, odnosno umjetnički rad kao djelove jedinstvenog procesa visokog obrazovanja.

Univerzitet obezbjeđuje razvoj visokog obrazovanja, nauke, struke i umjetnosti, kreativnih sposobnosti, pripremu studenata za obavljanje profesionalne djelatnosti, kao i promociju ljudskih prava i sloboda, građanskih i nacionalnih prava i dostignuća najvećih standarda nastave i učenja.

Naučno-istraživački, odnosno umjetnički rad obavlja se i organizuje u skladu sa posebnim zakonom i opštim aktom univerziteta.

Organizacija univerziteta

Član 49

Ustanova može imati status univerziteta ako realizuje najmanje četiri različita studijska programa na osnovnim studijama, od kojih se najmanje jedan studijski program realizuje kao osnovni i master, odnosno integrisani studijski program.

Izuzetno od stava 1 ovog člana ustanova može imati status univerziteta umjetnosti ako realizuje najmanje tri različita umjetnička studijska programa na osnovnim studijama, od kojih se najmanje jedan studijski program realizuje kao osnovni i master.

Studijski programi iz stava 1 ovog člana moraju biti iz najmanje tri od sljedećih oblasti: prirodne, tehničko-tehnološke, medicinske, društvene, humanističke, poljoprivredne i interdisciplinarne.

Univerzitet svoju djelatnost ostvaruje preko: fakulteta, umjetničkih akademija, visokih škola i instituta kao organizacionih jedinica.

Univerzitet ima svojstvo pravnog lica.

Organizaciona jedinica državnog univerziteta nema svojstvo pravnog lica.

Državni univerzitet može organizacionoj jedinici iz stava 3 ovog člana, prenijeti određena ovlaštenja za stupanje u pravni promet, u skladu sa statutom univerziteta.

Organizaciona jedinica privatnog univerziteta može imati svojstvo pravnog lica.

Klasifikaciju oblasti iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Drugi načini organizovanja studija

Član 50

Javna ustanova može, uz saglasnost Ministarstva, organizovati studije u saradnji sa domaćom ili stranom ustanovom visokog obrazovanja.

Privatna ustanova može organizovati studije u saradnji sa domaćom ili stranom ustanovom visokog obrazovanja.

U organizovanju studija iz st. 1 i 2 ovog člana, ustanova ima pravo da sprovodi zajednički studijski program koji vodi do izdavanja dvojnih ili zajedničkih diploma.

Dvojna diploma se stiče završetkom zajedničkog studijskog programa, koji realizuju dvije ustanove visokog obrazovanja i potvrđuje se jednom ili dvijema diplomama ustanova.

Zajednička diploma se stiče završetkom zajedničkog studijskog programa, koji realizuju dvije ili više ustanova visokog obrazovanja i potvrđuje se zajedničkom diplomom.

Nosiocima dvojne ili zajedničke diplome garantuje se priznavanje diplome u svim zemljama izdavaocima diplome.

Osnivanje posebnih pravnih lica

Član 51

Ustanova može da osniva kao posebna pravna lica inovacioni centar, centar izvrsnosti, centar za transfer tehnologija, centar za pripremu i primjenu projekata, naučno-tehnološki park i druge organizacije za obavljanje inovacione djelatnosti i pružanje infrastrukturne podrške za razvoj inovacija i komercijalizaciju rezultata istraživanja i umjetničkog rada.

Odluku o osnivanju pravnog lica iz stava 1 ovog člana donosi osnivač.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, kada je osnivač javna ustanova, odluku o osnivanju pravnih lica donosi organ upravljanja javne ustanove uz saglasnost Vlade.

Nacionalna agencija za programe Evropske unije

Član 52

Za realizaciju i promociju programa Evropske unije i drugih međunarodnih programa u području nauke, obrazovanja, osposobljavanja i mladih, Vlada osniva Nacionalnu agenciju za programe Evropske unije.

Organizacija i način rada agencije iz stava 1 ovog člana, uređuju se aktom o osnivanju.

IV OBEZBJEĐIVANJE KVALITETA

Privremeno važenje licence

Član 53

Ako ustanova ne dobije sertifikat o reakreditaciji, licenca važi do završetka studija, bez mogućnosti upisa studenata u toj godini.

Ako ustanova poslije isteka roka iz stava 1 ovog člana ne dobije sertifikat o reakreditaciji, Ministarstvo rješenjem oduzima licencu ustanovi.

Protiv rješenja iz stava 2 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Izuzeće

Član 54

Licencirana ustanova u periodu važenja akreditacije, odnosno reakreditacije može da vrši izmjene studijskog programa na osnovnim studijama najviše do 15% ECTS bez sprovođenja postupka akreditacije i licenciranja.

Istraživanje tržišta rada

Član 55

Ustanova je dužna da najmanje jednom u toku važenja akreditacije, odnosno reakreditacije vrši istraživanje tržišta rada anketiranjem svršenih studenata, udruženja poslodavaca, privrednih subjekata i preduzetnika o primjenjivosti stečenih znanja i vještina na tržištu rada.

Rezultati istraživanja iz stava 1 ovog člana razmatraju se kod pripreme izvještaja o samoevaluaciji i reakreditaciji i objavljuju se na web stranici ustanove.

V UPRAVLJANJE I RUKOVOĐENJE

Organ upravljanja univerziteta

Član 56

Organ upravljanja univerziteta je upravni odbor.

Upravni odbor utvrđuje poslovnu politiku univerziteta.

Organ upravljanja državnog univerziteta

Član 57

Upravni odbor državnog univerziteta ima 15 članova i čine ga predstavnici: akademskog osoblja, neakademskog osoblja, studenata i predstavnici osnivača.

Za člana upravnog odbora iz reda akademskog osoblja ne može biti biran dekan, prodekan, direktor, zamjenik direktora, rektor, prorektor i član senata.

Predstavnici osnivača u upravnom odboru državnog univerziteta čine do 1/3 ukupnog broja članova upravnog odbora.

Predstavnike studenata u upravnom odboru državnog univerziteta bira Studentski parlament u skladu sa svojim pravilima.

Upravni odbor se bira na period od četiri godine, osim predstavnika studenata koji se bira na period od dvije godine.

Nadležnost, način izbora i razrješenja, kao i način rada i odlučivanja upravnog odbora bliže se uređuje statutom državnog univerziteta.

Organ upravljanja privatnog univerziteta

Član 58

Upravni odbor privatnog univerziteta imenuje osnivač.

U sastav upravnog odbora iz stava 1 ovog člana obavezno se biraju predstavnici studenata.

Nadležnost, broj članova, sastav, način izbora i razrješenja, način rada i odlučivanja upravnog odbora, kao i period na koji se imenuje upravni odbor privatnog univerziteta određuje osnivač, u skladu sa svojim statutom.

Organ upravljanja ustanove koja nije univerzitet

Član 59

Organ upravljanja ustanove koja nije univerzitet određuje se statutom ustanove.

U organ upravljanja iz stava 1 ovog člana moraju biti zastupljeni predstavnici osnivača, akademskog osoblja, neakademskog osoblja i studenti.

Nadležnost, broj, sastav, trajanje mandata, način izbora i razrješenja, kao i način rada i odlučivanja organa upravljanja ustanove iz stava 1 ovog člana uređuje se statutom ustanove.

Organ rukovođenja univerziteta

Član 60

Organ rukovođenja univerziteta je rektor.

Rektor je odgovoran za efikasan i kvalitetan rad na univerzitetu, kao i za rukovođenje u skladu sa zakonom i statutom univerziteta.

Univerzitet može imati prorektore.

Izbor rektora državnog univerziteta

Član 61

Rektor državnog univerziteta se bira na period od tri godine na osnovu javnog konkursa i podnesenog programa razvoja univerziteta.

Rektor državnog univerziteta bira se na neposrednim izborima, iz reda redovnih profesora državnog univerziteta sa najmanje 15 godina radnog staža na državnom univerzitetu.

Isto lice može biti birano za rektora državnog univerziteta najviše dva puta.

Pravo da bira rektora državnog univerziteta ima akademsko osoblje u radnom odnosu na državnom univerzitetu.

U postupku neposrednog izbora rektora učestvuju i studenti u skladu sa statutom ustanove.

Način i postupak sprovođenja neposrednih izbora rektora, kao i postupak razrješenja rektora, uređuje se statutom državnog univerziteta.

Izbor prorektora državnog univerziteta

Član 62

Državni univerzitet može da ima jednog ili više prorektora u skladu sa aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta univerziteta.

Isto lice može biti birano za prorektora državnog univerziteta najviše dva puta.

Način i postupak izbora prorektora, njihova ovalašćenja, trajanje mandata prorektora i druga pitanja uređuju se statutom državnog univerziteta.

Izbor rektora privatnog univerziteta

Član 63

Rektora privatnog univerziteta bira osnivač iz reda redovnih profesora, u skladu sa aktom o osnivanju i statutom ustanove.

Način izbora rektora, odnosno prorektora privatnog univerziteta, ovlašćenja, trajanje mandata i druga pitanja uređuju se statutom privatnog univerziteta.

Organ rukovođenja organizacione jedinice državnog univerziteta

Član 64

Organ rukovođenja organizacione jedinice državnog univerziteta je dekan, odnosno direktor, kojeg bira senat univerziteta na predlog vijeća organizacione jedinice univerziteta, u skladu sa statutom.

Način izbora dekana, odnosno direktora, ovlašćenja, trajanje mandata i druga pitanja uređuju se statutom državnog univerziteta.

Organ rukovođenja ustanove koja nije univerzitet

Član 65

Organ rukovođenja ustanove koja nije univerzitet određuje se aktom o osnivanju i statutom te ustanove.

Način izbora organa rukovođenja, ovlašćenja, trajanje mandata i druga pitanja uređuju se statutom ustanove.

Stručni organ univerziteta

Član 66

Stručni organ univerziteta je senat.

Senat čine predstavnici akademskog osoblja i studenata u skladu sa statutom univerziteta.

Za člana senata ne može biti izabran: dekan, prodekan, direktor, pomoćnik direktora i član upravnog odbora.

Od ukupnog broja članova senata, najmanje 50% članova mora biti iz reda redovnih profesora univerziteta.

Nadležnost, broj, sastav, trajanje mandata, način izbora i razrješenja, kao i način rada i odlučivanja senata uređuje se statutom univerziteta.

Stručni organ ustanove koja nije univerzitet

Član 67

Stručni organ ustanove koja nije univerzitet je vijeće ustanove.

Vijeće ustanove čine akademsko osoblje koje izvodi nastavu i predstavnici studenata, u skladu sa statutom ustanove.

Bliži sastav, nadležnost, trajanje mandata, način rada i odlučivanja vijeća uređuje se statutom ustanove.

Stručni organ organizacione jedinice državnog univerziteta

Član 68

Stručni organ organizacione jedinice državnog univerziteta je vijeće.

Vijeće iz stava 1 ovog člana čine: dekan, prodekani, lica sa akademskim zvanjem koja izvode nastavu, predstavnici saradnika i studenata, u skladu sa statutom državnog univerziteta.

Nadležnost, trajanje mandata, način rada i odlučivanja vijeća uređuje se statutom državnog univerziteta.

VI FINANSIRANJE

Izvori finansiranja

Član 69

Ustanova može da se finansira iz:

- 1) sredstava osnivača;
- 2) školarina i drugih naknada koje plaćaju studenti;
- 3) intelektualnih i drugih usluga;
- 4) donacija, poklona i zavještanja;
- 5) prihoda od imovine (zakup);
- 6) projekata i ugovora sa međunarodnim, državnim ili privatnim subjektima u svrhu promovisanja nastave, istraživanja i konsultantskih aktivnosti; i
- 7) drugih izvora u skladu sa zakonom.

Odgovornost organa rukovođenja

Član 70

Organ rukovođenja ustanove je odgovoran za zakonitu i namjensku upotrebu sredstava obezbijeđenih u skladu sa ovim zakonom.

Finansijska kontrola

Član 71

U poslovanju ustanove obezbjeđuje se nezavisna spoljna i unutrašnja finansijska kontrola.

Unutrašnja finansijska kontrola na državnom univerzitetu obavlja se jednom godišnje za prethodnu godinu u skladu sa posebnim zakonom, statutom ustanove i međunarodnim standardima unutrašnje finansijske kontrole.

Državni univerzitet je dužan da objavi na svojoj internet stranici izvještaj unutrašnje finansijske kontrole za svaku organizacionu jedinicu.

Izuzetno od stava 2 ovog člana unutrašnja finansijska kontrola se može obavljati i u toku budžetske godine na zahtjev Ministarstva ili rektora.

Privatna ustanova visokog obrazovanja je dužna da objavi na svojoj internet stranici izvještaj unutrašnje finansijske kontrole za sredstva koja stiže iz budžeta Crne Gore.

Način vršenja unutrašnje finansijske kontrole uređuje se statutom ustanove.

Nezavisna revizija

Član 72

U vršenju spoljne kontrole Vlada može da imenuje nezavisnog ovlašćenog revizora radi ispitivanja finansijskog stanja ustanove koja stiče sredstva iz budžeta Crne Gore.

Organ upravljanja ustanove je dužan da obezbijedi saradnju prilikom finansijske kontrole iz stava 1 ovog člana.

Povraćaj sredstava

Član 73

Vlada će od ustanove koja stiče sredstva iz budžeta Crne Gore da zatraži povraćaj dodijeljenih sredstava, ukoliko je nalazom nezavisnog i ovlašćenog revizora utvrđena nezakonita i nenamjenska upotreba sredstava.

Ovlašćenja javne ustanove

Član 74

Javna ustanova može da investira sredstva u obrazovne ili istraživačke svrhe, uz saglasnost Vlade, pod uslovom:

- 1) da se ugovorom ne terete sredstva iz budžeta Crne Gore; i
- 2) da se sredstva iz budžeta Crne Gore ne izlažu riziku.

Privremeno finansiranje

Član 75

Ukoliko javna ustanova ne dobije sertifikat o reakreditaciji u skladu sa ovim zakonom, osnivač može obezbijediti sredstva za finansiranje ustanove, do kraja studiranja bez mogućnosti upisa studenata u toj godini.

Normativi i standardi za finansiranje

Član 76

Osnivač je dužan da obezbijedi sredstva javnoj ustanovi za:

- 1) materijalne troškove, tekuće i investiciono održavanje;
- 2) zarade zaposlenih u skladu sa zakonom, kolektivnim ugovorom i aktom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta;
- 3) opremu i bibliotečki fond;
- 4) obavljanje naučnoistraživačkog, odnosno umjetničkog rada, koji je u funkciji podizanja kvaliteta nastave;
- 5) naučnoistraživačke projekte i inovativne djelatnosti;
- 6) naučno i stručno usavršavanje zaposlenih;
- 7) baze podataka i informacioni sistem;
- 8) rad Studentskog parlamenta i vannastavne aktivnosti studenata;
- 9) uspostavljanje jednakih uslova studiranja za sve studente (nesmetan pristup, boravak i rad);
- 10) druge namjene u skladu sa zakonom.

Normative i standarde za finansiranje javnih ustanova iz stava 1 ovog člana donosi Vlada.

Finansiranje javnih ustanova

Član 77

Javna ustanova stiče sredstva iz Budžeta Crne Gore na osnovu normativa i standarda za finansiranje javnih ustanova iz člana 64 ovog zakona, uzimajući u obzir broj studenata utvrđen licencom, cijenu koštanja studenta za određeni studijski program i ocjenu kvaliteta rada ustanove iz izvještaja o eksternoj evaluaciji.

Međusobna prava i obaveze između javne ustanove i Vlade za realizaciju studijskih programa uređuju se ugovorom o finansiranju.

Ugovor iz stava 2 ovog člana zaključuje se za najmanje jednu fiskalnu godinu.

Ugovor iz stava 2 ovog člana sadrži naročito: ciljeve, aktivnosti i mjere za ostvarenje ciljeva, indikatore za praćenje sprovođenja ugovora, dinamiku dostavljanja izvještaja o realizaciji ugovora i druga pitanja od značaja za finansiranje.

Sadržaj ugovora iz stava 4 ovog člana utvrđuje Ministarstvo i objavljuje na svojoj veb stranici.

Određivanje broja studenata

Član 78

Odluku o broju studenata koji će se finansirati iz budžeta Crne Gore za određeni studijski program, u skladu sa brojem propisanim u licenci javne ustanove, donosi organ upravljanja javne ustanove, prije raspisivanja konkursa za upis na studijske programe.

Na odluku iz stava 1 ovog člana saglasnost daje Vlada.

Ostvarivanje prihoda javne ustanove na tržištu

Član 79

Djelatnost javne ustanove je, po pravilu, neprofitabilna.

Javna ustanova može, u skladu sa ovim zakonom, da promoviše i koristi obrazovne i istraživačke djelatnosti na tržištu radi ostvarivanja prihoda za realizaciju ciljeva visokog obrazovanja, koji se koristi za unapređivanje nastavne i naučnoistraživačke djelatnosti, u skladu sa svojim finansijskim planom.

Javna ustanova je dužna da prethodno pribavi saglasnost Vlade, kada ta djelatnost uključuje ili bi mogla uključiti korišćenje prava bilo koje značajnije intelektualne svojine, u bilo kojim literarnim, umjetničkim ili naučnim radovima, naučnim otkrićima, projektima, izumima, robi ili uslugama koje se, u cjelini ili djelimično, neposredno ili posredno, obezbjeđuju i iz sredstava budžeta Crne Gore.

Posebni uslovi finansiranja

Član 80

Vlada može za sredstva koja se dodjeljuju javnoj ustanovi za nastavu i istraživanje, propisati određene uslove za njihovo korišćenje, koji se odnose na:

- 1) sticanje, upotrebu i raspolaganje zemljištem, zgradama i opremom;
- 2) visinu i korišćenje školarine i drugih plaćanja koja se propisuju studentima;
- 3) transfer sredstava raspoređenih za studijske programe.

Finansiranje studenata na privatnim ustanovama

Član 81

Za finansiranje studenata na studijskim programima od javnog interesa, koji se realizuju na privatnim ustanovama, a koji se ne realizuju na javnoj ustanovi, mogu se obezbijediti sredstva u budžetu Crne Gore.

Kriterijume za utvrđivanje studijskih programa od javnog interesa na privatnim ustanovama, a koji se ne realizuju na javnoj ustanovi, propisuje Vlada, uz prethodno pribavljeno mišljenje Savjeta.

Na osnovu kriterijuma iz stava 2 ovog člana, Vlada donosi odluku o studijskim programima od javnog interesa koji se realizuju na privatnim ustanovama, a koji se ne realizuju na javnoj ustanovi, za svaku studijsku godinu.

Vlada, na osnovu odluke iz stava 3 ovog člana, uz mišljenje Savjeta, utvrđuje broj studenata i visinu sredstava za finansiranje studenata.

Visina sredstava iz stava 4 ovog člana utvrđuje se na osnovu normativa i standarda za finansiranje studijskih programa od javnog interesa na privatnim ustanovama, a koji se ne realizuju na javnoj ustanovi, koje donosi Vlada.

Uslovi za korišćenje sredstava

Član 82

Vlada, za sredstva koja dodjeljuje privatnoj ustanovi, propisuje određene uslove za njihovo korišćenje i zahtijeva od privatne ustanove da podnese budžet koji je predložen za obavljanje njene djelatnosti za narednu fiskalnu godinu.

Privatna ustanova je odgovorna za zakonitu i namjensku upotrebu sredstava dodijeljenih od strane Vlade i dužna je da Vladi omogući pristup finansijskim knjigama i evidenciji.

Naknada za studiranje

Član 83

Studenti osnovnih i master studija na javnim ustanovama ne plaćaju naknadu za studiranje.

Studenti doktorskih studija na javnim ustanovama plaćaju naknadu za studiranje.

Izuzetno od stava 1 ovog člana studenti osnovnih i master studija za studije koje se realizuju na engleskom jeziku plaćaju naknadu za studiranje.

Visinu naknade iz stava 4 ovog člana utvrđuje organ upravljanja javne ustanove, uz saglasnost Ministarstva.

Utvrđivanje naknade za studiranje

Član 84

Visinu naknade koju plaćaju studenti na ustanovama utvrđuje organ upravljanja ustanove.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, visinu naknade koju plaćaju studenti osnovnih i master studija koji ne ostvare 45 ECTS kredita koje su se po prvi put prijavili za polaganje, na javnim ustanovama utvrđuje organ upravljanja, uz saglasnost Ministarstva.

Visina naknade iz stava 2 ovog člana može se odrediti u različitom iznosu zavisno od troškova realizacije studijskog programa.

Studenti sa invaliditetom i studenti RE populacije osnovnih i master studija koji su upisani po principu afirmativne akcije na javnim ustanovama u broju većem od broja studenata koji su utvrđeni odlukom iz čl. 82 ovog zakona i na privatnim ustanovama oslobađaju se plaćanja naknade.

Sredstva javnim i privatnim ustanovama za studente iz stava 4 ovog člana obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore.

VII AKADEMSKO OSOBLJE

Akademsko osoblje

Član 85

Akademsko osoblje, u smislu ovog zakona, su lica sa akademskim zvanjem i saradnici koji neposredno realizuju studijski program na ustanovi.

Akademski zvanja

Član 86

Akademski zvanja, u smislu ovog zakona, su:

- 1) redovni profesor;
- 2) vanredni profesor;
- 3) docent;
- 4) profesor i predavač visoke škole.

Lica iz stava 1 ovog člana bira senat univerziteta, putem internog konkursa, na period od pet godina, osim redovnog profesora koji se bira na neodređeno vrijeme.

Izbor u više zvanje vrši se nakon isteka vremena izbora u niže zvanje.

Lice koje ne ispunjava uslove za izbor u više zvanje može se ponovo izabrati u isto zvanje, ukoliko ispunjava uslove za izbor u to zvanje, na period od pet godina ali najviše jedanput.

Nakon izbora u isto zvanje, postupak za izbor u više zvanje može da bude pokrenut i prije isteka petogodišnjeg perioda, ali ne ranije od tri godine nakon izbora u isto zvanje.

Konkurs za izbor u više akademski zvanje mora se raspisati najmanje šest mjeseci prije isteka vremena na koje je biran u prethodno akademski zvanje.

Postupak izbora u akademski zvanja iz stava 1 ovog člana mora se završiti u roku od šest mjeseci od dana raspisivanja konkursa.

Član 87

Ustanova zaključuje ugovor o radu na neodređeno vrijeme sa licem koje je izabrano u akademski zvanje docent, vanredni i redovni profesor, uz obavezu

spvođenja izbora u više ili isto akademsko zvanje za lica u zvanju docenta ili vanrednog profesora.

Ugovor o radu iz stava 1 ovog člana može se raskinuti ako docent, odnosno vanredni profesor ne ispuni uslove za izbor u više zvanje, odnosno ne ispunjava uslov za ponovni izbor u isto zvanje u skladu sa ovim zakonom.

Akademsko osoblje sa akademskim zvanjem, nakon penzionisanja ili raskida radnog odnosa, zadržava stečeno akademsko zvanje.

Produžavanje roka za izbor u akademsko zvanje

Član 88

Na zahtjev lica koje je izabrano u akademsko zvanje, izborni period na koje je lice izabrano se produžava za period trajanja trudničkog, odnosno porodijskog ili roditeljskog odsustva, kao i odsustva usljed bolesti koje neprekidno traje šest mjeseci, u skladu sa posebnim zakonom.

Ako vrijeme na koje je lice birano u akademsko zvanje ističe u toku mirovanja radnog odnosa u skladu sa posebnim zakonom, može se na zahtjev lica sa akademskim zvanjem sprovesti postupak izbora u odgovarajuće akademsko zvanje u skladu zakonom.

Na zahtjev lica koje obavlja dužnost prorektora, dekana, prodekana i lica koje je izabrano na državnu funkciju, u skladu sa posebnim zakonom, izborni period na koji je izabran produžava se za period obavljanja dužnosti.

Uslovi za izbor u akademsko zvanje

Član 89

U akademska zvanja iz člana 86 stav 1 ovog zakona može biti izabrano lice koje ima doktorat nauka i odgovarajuće pedagoške sposobnosti u skladu sa uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja.

Pedagoške sposobnosti iz stava 1 ovog člana za akademsko osoblje koje nije u toku osnovnih i master studija osposobljeno za rad u nastavi, dokazuju se sertifikatom o pedagoškoj osposobljenosti koji izdaje ustanova koja ga bira u akademsko zvanje.

U akademska zvanja za umjetničke i njima odgovarajuće predmete na fakultetu i akademiji za likovnu, primijenjenu, muzičku i dramsku umjetnost može biti izabrano lice koje ima najmanje master, priznata umjetnička djela i provjerene pedagoške sposobnosti.

Akademsko osoblje iz člana 86 ovog zakona, pored uslova iz st. 1 i 2 ovog člana, mora da ispunjava uslove za izbor u zvanje za odgovarajuću naučnu/umjetničku disciplinu, koji moraju biti međunarodno uporedivi.

Postupak za izbor

Član 90

Postupak za izbor u akademska zvanja vrši se u skladu sa uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja koji su važili za vrijeme prethodnog izbora u akademsko zvanje ili za početno akademsko zvanje koji su važili prije raspisivanja konkursa za izbor u akademsko zvanje.

Prilikom izbora u akademska zvanja može se omogućiti učestvovanje međunarodnih eksperata, u skladu sa statutom ustanove.

Prilikom izbora u akademska zvanja, pored objavljenih naučno-istraživačkih i stručnih radova, u obzir se ravnopravno uzimaju i radovi koji su prihvaćeni za objavljivanje u renomiranom časopisu u vrijeme podnošenja konkursne prijave, što kandidat dokazuje potvrdom uredništva časopisa, koja sadrži podatak o broju izdanja u kojem će rad biti objavljen. Ukoliko rad na osnovu kojeg je izvršen izbor ne bude objavljen u renomiranom časopisu koji je izdao potvrdu, kandidatu se oduzima akademsko zvanje stečeno na osnovu takve potvrde, osim ako je časopis prestao da postoji.

Bliži postupak i način izbora u akademsko zvanje, kao i druga pitanja u vezi sa izborom uređuju se statutom ustanove.

Saradnici u nastavi

Član 91

Saradnik u nastavi može biti:

- student master studija koji je završio osnovne ili specijalističke studije sa najmanjom prosječnom ocjenom B (8,50) ostvarenom na svakom od završenih nivoa studija;

- lice koje je steklo zvanje master nauka ili master umjetnosti do raspisivanja konkursa za upis na doktorske studije;

- student doktorskih studija koji je završio master studije sa najmanjom prosječnom ocjenom B (8,50) na svakom od završenih nivoa studija;

- lice koje je steklo naučno zvanje doktor nauka, doktor umjetnosti na fakultetu i akademiji za likovnu, primijenjenu, muzičku, dramsku umjetnost i arhitekturi, odnosno master umjetnosti za oblasti za koje se ne organizuju doktorske studije.

Lice iz stava 1 ovog člana bira se na osnovu javnog konkursa koji raspisuje ustanova u skladu sa statutom ustanove.

Saradnik u nastavi ne može samostalno izvoditi teorijsku nastavu, vršiti ispitivanje i ocjenjivanje studenata. Saradnik u nastavi ne može biti mentor za izradu završnih radova studenata.

Bliži uslovi, način i postupak izbora saradnika utvrđuju se statutom ustanove.

Radni odnosi saradnika u nastavi

Član 92

Ugovor sa saradnikom koji je student master studija iz člana 90 stav 1 alineja 1 ovog zakona zaključuje se na propisani period dužine trajanja master studija, s tim da se ugovor može produžiti najviše dvije godine od isteka propisanog perioda trajanja master studija.

Ugovor sa saradnikom koji je stekao zvanje master zaključuje se do raspisivanja konkursa za upis na doktorske studije ali ne duže od jedne godine. Ugovor sa saradnikom koji je student doktorskih studija iz člana 113 stav 1 ovog zakona zaključuje se na period od tri godine, s tim da se ugovor može produžiti na period od najviše osam godina.

Ugovor sa saradnikom koji je stekao zvanje doktor nauka iz člana 91 stav 1 alineja 4 ovog zakona zaključuje se na period do pet godina.

Izuzetno od stava 4 ovog člana ugovor sa saradnikom koji je stekao zvanje doktor nauka, a ispunjava uslove za izbor u akademsko zvanje docenta ili ima, kao prvi

autor, objavljen jedan rad u časopisima iz kategorija koje su uslovne za izbor u zvanje, može se zaključiti najviše još jedan ugovor u trajanju do pet godina.

Izuzetno od rokova propisanih u stavovima 1-5 ovog člana, na zahtjev saradnika, saradnički ugovor produžava se za period trajanja trudničkog, odnosno porodijskog ili roditeljskog odsustva, kao i odsustva usljed bolesti koje neprekidno traje šest mjeseci. Produženje saradničkog ugovora po ovom osnovu ne ulazi u rokove predviđene članovima 1-5 ovog člana.

Gostujući profesor

Član 93

Javna ustanova može angažovati kao gostujućeg profesora lice sa akademskim zvanjem, koji je iz Crne Gore ili inostranstva, bez javnog konkursa, na prijedlog vijeća organizacione jedinice, o čemu odlučuje nadležni organ ustanove.

Privatna ustanova može angažovati kao gostujućeg profesora lice sa akademskim zvanjem sa druge ustanove, u skladu sa svojim statutom.

Prava i obaveze između gostujućeg profesora i ustanove uređuju se ugovorom, u skladu sa statutom ustanove.

Profesor emeritus

Član 94

Univerzitet može dodijeliti zvanje profesor emeritus penzionisanom redovnom profesoru koji se posebno istakao svojim naučnim, odnosno umjetničkim radom.

Bliži uslovi i postupak za dodjelu zvanja profesor emeritus utvrđuju se opštim aktom univerziteta.

VIII ORGANIZACIJA STUDIJA

Studijski programi

Član 95

Studije na ustanovama realizuju se na osnovu akreditovanog studijskog programa.

Završetkom studijskog programa stiče se određeni nivo obrazovanja i kvalifikacija, u skladu sa zakonom.

Član 96

Ustanova, u okviru studijskog programa koji realizuje, obezbjeđuje studentima uslove za sticanje znanja minimum jednog stranog jezika struke na nivou B2 ili C1 Zajedničkog evropskog referentnog okvira za strane jezike.

Strani jezik iz stava 1 ovog člana izvodi se zasebno za svaki studijski program.

Ustanova može organizovati, na zahtjev studenata, i nastavu stranog jezika svakodnevne upotrebe.

Vrste studijskih programa

Član 97

Studijski programi koji se mogu realizovati na ustanovama su: osnovni, master i doktorski.

Studijski programi iz stava 1 ovog člana mogu biti interdisciplinarni i organizuju se iz najmanje dvije oblasti.

Osnovni i master studijski programi mogu se akreditovati kao akademski i primijenjeni.

Doktorski studijski programi se mogu akreditovati kao akademski.

Studijski program mora da sadrži praktičnu nastavu sa jasno definisanim ishodima učenja, odnosno kompetencijama za obavljanje djelatnosti.

Ustanove mogu realizovati dualni model visokog obrazovanja.

Dualni model u visokom obrazovanja je model realizacije nastave na studijskim programima u kojem se kroz teorijsku nastavu i vježbe na visokoškolskoj ustanovi i praktičnu obuku kod poslodavca (učenje kroz rad) stižu, usavršavaju, odnosno izgrađuju znanja, vještine, sposobnosti i stavovi studenata u skladu sa studijskim programom. Uslovi i način realizacije dualnog modela visokog obrazovanja regulišu se posebnim propisima Ministarstva.

Praktična nastava iz stava 5 ovog člana vrednuje se sa najmanje 15 ECTS kredita.

Praktična nastava iz stava 7 ovog člana mora biti organizovana na način koji je pristupačan licima sa invaliditetom i u skladu sa njihovim individualnim potrebama.

Programi osnovnih studija mogu da sadrže najmanje dva izborna modula.

Programi master studija, za određene studijske programe (iz oblasti regulisanih profesija) mogu imati izborne module.

Evropski sistem prenosa kredita

Član 98

U realizaciji studijskog programa za sticanje nivoa obrazovanja i diploma visokog obrazovanja koristi se Evropski sistem prenosa kredita (ECTS European Credit Transfer System).

Obim studijskog programa koji se izvodi u jednoj studijskoj godini je 60 ECTS kredita.

Prenos ECTS kredita može se vršiti između različitih studijskih programa, odnosno ustanova.

Kriterijumi i uslovi prenosa ECTS kredita propisuju se opštim aktom ustanove, odnosno ugovorom između ustanova.

Član 99

Student pri upisu studijske godine prijavljuje predmete iz predviđenog dijela studijskog programa obima 60 ECTS kredita za studijsku godinu.

Izuzetno od stava 1 ovog člana student u jednom semestru, odnosno studijskoj godini može da prijavi i polaže više od 30 ECTS kredita, odnosno 60 ECTS kredita za studijske predmete iz prethodnih godina studija za koje je slušao nastavu, a nije položio.

Vrste diploma i dužina trajanja studija

Član 100

Diplome koje se stiču na ustanovi su:

- 1) diploma primijenjenih osnovnih studija, poslije završenog primijenjenog osnovnog studijskog programa, obima 180 ECTS;
- 2) diploma akademskih osnovnih studija poslije završenog akademskog studijskog programa, obima 180 ECTS;
- 3) diploma akademskih osnovnih studija, poslije završenog akademskog studijskog programa, obima 240 ECTS, za regulisane profesije;
- 4) diploma o završenim akademskim integrisanim osnovnim i master studijama obima 300, odnosno 360 ECTS;
- 5) diploma primijenjenih master studija, poslije završenog primijenjenog master programa, obima 120 ECTS;
- 5) diploma akademskih master studija, poslije završenog akademskog master programa, obima 120 ECTS;
- 6) diploma akademskih master studija, poslije završenog akademskog master programa, obima 60 ECTS, za regulisane profesije;
- 7) diploma akademskih doktorskih studija, poslije završenog akademskog dokorskog programa, obima 180 ECTS.

Uslovi izdavanja diplome regulišu sa aktom ustanove.

IX PRAVILA STUDIRANJA

Studijska godina i organizacija nastave

Član 101

Ustanova realizuje nastavu u toku studijske godine koja, po pravilu, počinje u skladu sa akademskim kalendarom.

Akademski kalendar donosi stručni organ ustanove na početku studijske godine i ne može se mijenjati u toku studijske godine, osim u slučaju nepredviđenih okolnosti.

Nastava u studijskoj godini može se realizovati u dva semestra od kojih svaki traje po 14 sedmica.

Nastava pojedinačnih predmeta realizuje se u toku jednog semestra, u skladu sa studijskim programom.

Učenje na daljinu

Član 102

Ustanove mogu izvoditi učenje na daljinu, uz prethodno dobijenu akreditaciju i licencu za taj vid izvođenja nastave.

Uslove i način organizovanja nastave i polaganje ispita propisuje se aktima Agencije i Ministarstva.

Onlajn nastava

Član 103

U naročito opravdanim slučajevima (epidemija, elementarne nepogode i slično) ustanove mogu organizovati online nastavu i bez prethodno dobijene akreditacije i licence za izvođenje ovog vida nastave.

Odluku i način organizovanja nastave iz stava 1 ovog člana donosi organ upravljanja ustanove.

Organizacija studija

Član 104

Ustanova je dužna da, u skladu sa studijskim programom, za sve studente, osim za učenje na daljinu, organizuje predavanja, vježbe, praktičnu nastavu i druge oblike nastave, za postizanje ishoda učenja.

Praktična nastava, može se izvoditi u prostorijama ustanove ili van ustanove.

Praktična nastava van ustanove ostvaruje se kod pravnih lica (poslodavaca) na osnovu ugovora o praktičnoj nastavi.

Način i vrijeme organizovanja nastave iz stava 1 ovog člana ustanova uređuje opštim aktom.

Ustanova je dužna da na početku studijske godine na odgovarajući način informiše studente o načinu, vremenu i mjestu održavanja nastave, provjeri znanja i ispitima, o načinu i roku saopštavanja rezultata ispita i drugim pitanjima od značaja za organizaciju studija.

Pravila studija

Član 105

Pri upisu na ustanovu student se opredjeljuje za upis na određeni studijski program.

Studijskim programom određuju se predmeti za pojedinu godinu studiranja.

Polaganjem ispita iz predmeta, iz stava 2 ovog člana, student stiče određeni broj ECTS kredita u skladu sa studijskim programom.

Javna ustanova može studentu, koji nije ostvario najmanje 45 ECTS kredita za određeni studijski program, odobriti upis u narednu studijsku godinu ako nije položio jedan ispit iz predmeta koji se vrednuje sa više od 15 ECTS kredita, u skladu sa statutom ustanove.

Student koji ne položi izborni predmet, može ponovo da se opredijeli za isti ili drugi izborni predmet.

Pravila studiranja bliže se utvrđuju opštim aktom ustanove.

Promjena načina finansiranja studenta

Član 106

Student koji se finansira iz budžeta Crne Gore i ima najmanje 45 ECTS kredita ostvarenih u prvi put upisanoj studijskoj godini ima pravo da se i u narednoj studijskoj godini finansira iz budžeta.

Student koji se finansira iz budžeta Crne Gore i ima manje od 45 ECTS kredita u prvi put upisanoj studijskoj godini može da nastavi studije u statusu studenta koji se sam finansira.

Student iz stava 2 ovog člana koji položi sve ispite, odnosno ostvari 60 ECTS kredita, ima pravo da se u narednoj godini finansira iz budžeta.

Ocjenjivanje

Član 107

Student polaže ispit po završetku nastave iz tog studijskog predmeta na način predviđen studijskim programom, u skladu sa statutom ustanove.

Uspješnost studenata u savladavanju predmeta i svih oblika provjere znanja prije ispita vrednuje se i izražava poenima.

Uspjeh studenata na ispitu i drugim oblicima provjere znanja izražava se slovnim ocjenama i to: A, B, C, D, E i F.

Ocjena F je nedovoljna ocjena.

Slovne ocjene iz stava 5 ovog člana ekvivalentne su brojčanim ocjenama i to:

- 1) ocjena A (odličan) ekvivalentna je ocjeni 10;
- 2) ocjena B (vrlodobar) ekvivalentna je ocjeni 9;
- 3) ocjena C (dobar) ekvivalentna je ocjeni 8;
- 4) ocjena D (zadovoljava) ekvivalentna je ocjeni 7 i
- 5) ocjena E (dovoljan) ekvivalentna je ocjeni 6.

Srednja ocjena tokom studija određuje se kao količnik zbira proizvoda brojčane ocjene i ECTS bodova za svaki predmet i ukupnog broja stečenih ECTS bodova.

Ispiti

Član 108

Ispit je javan.

Student polaže ispit u prostorijama ustanove, osim ako aktima Agencije i Ministarstva nije drugačije propisano za programe učenja na daljinu.

Student može polagati ispit van prostorija ustanove za vrijeme organizovanja onlajn nastave što se bliže propisuje statutom ustanove.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, ispit se može polagati van prostorija ustanove samo ukoliko se radi o ispitu studijskog predmeta čiji karakter to zahtijeva.

Student polaže ispit neposredno po završetku nastave iz tog predmeta.

Student sa invaliditetom ima pravo da polaže ispit u prostorijama i na način prilagođen njegovim mogućnostima u skladu sa statutom ustanove.

Ispitni rok

Član 109

Osnovni ispitni rokovi su januarski i junski.

Dopunski ispitni rokovi su julski i septembarski.

U julskom ispitnom roku student ima pravo da polaže ispite iz studijskih predmeta koje nije položio u junskom ispitnom roku.

U septembarskom ispitnom roku student ima pravo da polaže sve ispite i predispitne provjere (kolokvijumi i završni ispiti) koje je prijavio u toj studijskoj godini a koje nije polagao, odnosno položio u januarskom, odnosno junskom roku, u skladu sa posebnim aktom ustanove.

Student koji ne položi ispit u prvom ispitnom terminu ima pravo da polaže u drugom terminu istog ispitnog roka.

Termini za organizaciju ispita iz st. 1, 2 i 4 ovog člana, određuju se akademskim kalendarom za studijsku godinu koji donosi ustanova, u skladu sa statutom.

Prigovor Član 110

Student ima pravo da organu rukovođenja ustanove podnese prigovor na ocjenu ako smatra da ispit nije obavljen u skladu sa zakonom i opštim aktom ustanove u roku od 72 sata od dobijanja ocjene.

Organ rukovođenja je dužan da po prigovoru, u roku od tri dana, obrazuje komisiju koja će utvrditi, u skladu sa zahtjevom iz prigovora, da li je ocjena izvedena suprotno propisima, pregledati i ponovo ocijeniti pismeni ili drugi rad odnosno za usmeni dio ispita ponovo ispitati studenta.

Ponovnom pregledu pismenog ili drugog rada odnosno usmenom ispitavanju, predmetnom ispitivaču se mora omogućiti prisustvo, na lični zahtjev.

Ocjena komisije iz stava 2 ovog člana je konačna.

Ukoliko student traži izuzeće predmetnog nastavnika, taj nastavnik ne može biti član komisije iz stava 2 ovog člana.

Organ rukovođenja je dužan da prilikom obrazovanja komisije vodi računa o nepristrasnosti i integritetu njenih članova.

X STUDENTI

Upis na osnovne studije

Član 111

Pravo upisa na osnovne akademske i primijenjene studije ima lice koje je steklo odgovarajući nivo obrazovanja IV-1 podnivo Nacionalnog okvira kvalifikacija.

Upis na studije iz stava 1 ovog člana vrši se na osnovu:

1) opšteg uspjeha po završetku pojedinačnih razreda za sticanje IV-1 podnivoa Nacionalnog okvira kvalifikacija;

2) rezultata postignutih na eksternom maturskom, odnosno stručnom ispitu koji se mogu polagati na osnovnom ili višem nivou;

3) postignutog uspjeha iz dva nastavna predmeta trećeg i četvrtog razreda koji su od značaja za nastavak obrazovanja;

4) uspjeh na državnom ili međunarodnom takmičenju iz nastavnih predmeta koji su od značaja za nastavak obrazovanja.

Za upis na određene studijske programe može se uvesti prijemni ispit.

Za lica sa invaliditetom i RE populaciju sprovodi se princip afirmativne akcije pri upisu na studijski program.

Maturski, odnosno stručni ispit iz stava 2 tačka 2 ovog člana vrednuje se sa najmanje 15% od ukupnog broja bodova koji se stiče pri upisu vrednovanjem svih kriterijuma iz st. 2 i 3 ovog člana.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, na stručno-umjetničkim studijskim programima osnovnih studija fakulteta i akademija umjetnosti može se upisati kandidat bez završene srednje škole ukoliko položi prijemni ispit u skladu sa ovim zakonom.

Bliže uslove i kriterijume, način i postupak upisa u prvu godinu osnovnih akademskih i primijenjenih studija propisuje Ustanova uz saglasnost Ministarstva.

Upis na master studije

Član 112

Upis na master akademske, odnosno primijenjene studije vrši se na konkurentskoj osnovi u skladu sa rezultatima postignutim na osnovnim akademskim, odnosno primijenjenim studijama obima najmanje 180 ECTS i rezultatima na prijemnom ispitu u skladu sa ovim zakonom i statutom ustanove.

Sadržaj, način i postupak polaganja prijemnog ispita, bliže kriterijume i vrednovanje, kao i način i postupak i nivo usaglašenosti studijskih programa osnovnih studija za upis u prvu godinu master akademskih i primijenjenih studija, utvrđuju se aktom ustanove.

Upis na doktorske studije

Član 113

Upis na doktorske studije vrši se na konkurentskoj osnovi, u skladu sa rezultatima postignutim na osnovnim i master akademskim studijama, u skladu sa ovim zakonom i statutom ustanove.

Pravo upisa na doktorske studije ima lice koje je završilo akademske master studije ili integrisane akademske studije u obimu od najmanje 300 ECTS kredita.

Bliže uslove, kriterijume, način, postupak i nivo usaglašenosti master studijskih programa za upis u prvu godinu doktorskih studija, propisuje stručni organ ustanove.

Cjeloživotno učenje

Član 114

Ustanove mogu realizovati posebne programe cjeloživotnog učenja u visokom obrazovanju radi sticanja stručne kvalifikacije ili dijela stručne kvalifikacije, odnosno druge kvalifikacije u skladu sa zakonom i posebnim propisima ustanove.

Program cjeloživotnog učenja iz stava 1 ovog člana ne smatra se studijskim programom, ali može biti vrednovan.

Programe iz stava 1 ovog člana akredituje Agencija.

Licu koje završi program cjeloživotnog učenja, ustanova iz stava 1 ovog člana izdaje sertifikat u europass formatu.

Provjera znanja, vještina i kompetencija lica koja završe posebne programe vrši se u skladu sa posebnim aktom ustanove.

Konkurs za upis

Član 115

Konkurs za upis na studije raspisuje ustanova, u skladu sa licencom i statutom, uz prethodnu saglasnost osnivača.

Broj studenata za upis

Član 116

Ustanova utvrđuje broj studenata koji se upisuje na studijske programe koje organizuje, a koji ne može biti veći od broja utvrđenog u licenci.

U slučaju da se lica sa invaliditetom ne kvalifikuju za upis do broja studenata utvrđenog licencom, upisuju se po principu afirmativne akcije, odnosno preko broja utvrđenog licencom.

Upis stranih državljana

Član 117

Stranac ima pravo upisa na studijske programe u Crnoj Gori pod jednakim uslovima kao i crnogorski državljani, u skladu sa ovim zakonom i statutom ustanove.

Status studenta

Član 118

Status studenta stiče se upisom na odgovarajući studijski program na ustanovi.

Ugovor o studiranju

Član 119

Student i ustanova zaključuju ugovor o studiranju, kojim se bliže uređuju njihova međusobna prava i obaveze.

Uz ugovor o studiranju, studenti potpisuju i izjave o poštovanju načela akademske etike.

Sadržaj ugovora za javne ustanove iz stava 1 ovog člana utvrđuje Ministarstvo i objavljuje na svojoj web stranici.

Ugovor iz stava 1 ovog člana sadrži obavezu ustanove o obezbjeđivanju nastavka i završetka obrazovanja u slučaju prestanka rada ustanove ili studijskog programa.

Prava studenata

Član 120

Student ima pravo:

- 1) na kvalitetno obrazovanje i objektivno ocjenjivanje;
- 2) na izjašnjavanje o kvalitetu rada akademskog i neakademskog osoblja;
- 3) na žalbu u slučaju povrede njegovog prava utvrđenog opštim aktom ustanove;
- 4) na mirovanje prava i obaveza za vrijeme trudnoće, roditeljskog odsustva, duže bolesti i u drugim opravdanim slučajevima u skladu sa statutom ustanove;
- 5) da koristi biblioteke, računarske sale i ostale usluge koje ustanova pruža studentima;
- 7) da bira i bude biran u organe ustanove, u skladu sa ovim zakonom i statutom ustanove;
- 8) na zastupljenost najmanje od 20% u odnosu na ukupan broj članova u stručnim organima i organima upravljanja;
- 9) da ostvaruje prava iz oblasti studentskog standarda;
- 10) na jednakost i zaštitu od diskriminacije; i
- 11) da ostvaruje i druga prava u skladu sa ovim zakonom i statutom ustanove.

Studentima sa invaliditetom organizuje se asistencija u nastavi u pogledu obezbjeđivanja pristupa obrazovanju i obrazovnom postignuću, na lični zahtjev.

Asistenciju u nastavi obavlja asistent u nastavi koji pruža tehničku pomoć tokom pohađanja nastave za studente: sa teškim tjelesnim smetnjama, umjerenim intelektualnim smetnjama, bez ostatka vida, potpunim gubitkom sluha i iz spektra autizma, u skladu sa rješenjem o usmjeravanju.

Ustanova zaključuje ugovor o radu sa asistentom u nastavi na određeno vrijeme, a najduže do kraja nastavne godine. Način ostvarivanja prava iz stava 1 ovog člana bliže se uređuje statutom ustanove.

Obaveze studenata

Član 121

Student ima obavezu da:

- 1) poštuje pravila studiranja;
- 2) uredno izvršava studentske obaveze;
- 2) poštuje opšta akta koja donosi ustanova;
- 3) učestvuje u akademskim aktivnostima ustanove;
- 4) poštuje prava zaposlenih i drugih studenata;
- 5) pohađa predavanja, seminare i ostale vidove nastave;
- 6) poštuje druge obaveze propisane zakonom.

Zaštita prava studenata

Član 122

Student ima pravo da ospori svaku odluku ustanove, kojom je povrijeđeno njegovo pravo utvrđeno zakonom, statutom ili drugim aktom, pred nadležnim sudom.

Prestanak statusa studenta

Član 123

Status studenta prestaje:

- 1) sticanjem diplome odgovarajućeg nivoa obrazovanja;
- 2) ispisom; i
- 3) isključenjem sa ustanove.

Uslovi pod kojima status studenta prestaje iz stava 1 tač. 2, i 3 ovog člana, kao i postupci po žalbi uređuju se statutom ustanove.

Isključenje studenta

Član 124

Student može biti isključen sa ustanove, odlukom senata, odnosno drugog stručnog organa, u skladu sa statutom ustanove.

Žalba na odluku iz stava 1 ovog člana izjavljuje se organu upravljanja ustanove.

Odluka organa iz stava 2 ovog člana je konačna.

Studentski standard

Član 125

Prava iz oblasti studentskog standarda su lična i neprenosiva.

Prava iz studentskog standard

Član 126

Student ima pravo na:

- 1) smještaj i ishranu, odnosno ishranu u domu;
- 2) studentski kredit;
- 3) stipendiju za najbolje studente;
- 4) participaciju prevoza u prigradskom i međugradskom saobraćaju;
- 5) zdravstvenu zaštitu u skladu sa posebnim zakonom;
- 6) osnivanje studentskih organizacija radi poboljšanja standarda studenata u skladu sa posebnim zakonom;
- 7) osnivanje sportskih društava u skladu sa posebnim zakonom.

Kriterijume, način, uslove i visinu naknade za ostvarivanje prava iz stava 1 tač. 1, 2, 3 i 4 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Studentski dom

Član 127

Smještaj i ishrana, odnosno ishrana studenata organizuje se u domovima studenata, odnosno domovima učenika i studenata (u daljem tekstu: studentski dom).

Na osnivanje, organizovanje, unutrašnju organizaciju i rad, statusne promjene, način upravljanja i rukovođenja, finansiranje, zastupanje i predstavljanje i druga pitanja od značaja za rad studentskog doma shodno se primjenjuju odredbe Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju.

Studentske organizacije

Član 128

Statutom ustanove obezbjeđuje se uspostavljanje jedne ili više organizacija koje zastupaju studente i doprinose zadovoljenju socijalnih, kulturnih i akademskih potreba i potreba fizičke rekreacije studenata.

Studentski parlament

Član 129

Studentski parlament je institucionalni oblik organizovanja studenata, koji je autonoman u svom radu i ovlašćen za zastupanje i zaštitu prava i interesa studenata.

Studentski parlament obrazuje se u ustanovi, a čine ga predstavnici studenata.

Nadležnost, način izbora, kao i organizacija rada studentskog parlamenta uređuje se statutom studentskog parlamenta.

Finansijska pomoć studentskim organizacijama

Član 130

Ustanova obezbjeđuje finansijska sredstva za rad studentskog parlamenta, a može i da pruža finansijsku pomoć za osnivanje i rad studentskih organizacija, uključujući i sredstva za investicione i tekuće troškove prostora i opreme.

Ustanova može da pruža finansijsku pomoć za rad Studentske savjetodavne kancelarije na osnovu zahtjeva i prethodne procjene potrebnih sredstava za rad.

XI EVIDENCIJA I JAVNE ISPRAVE

Evidencija Član 131

Ustanova vodi: matičnu knjigu studenata, evidenciju o izdatim diplomama i evidenciju o ispitima.

Matična knjiga studenata i evidencija o izdatim diplomama trajno se čuva.

Evidencija iz stava 1 ovog člana vodi se u obliku zapisa na papiru i elektronskom obliku.

Baza podataka

Član 132

Ustanova vodi bazu podataka u okviru Informativnog sistema obrazovanja Crne Gore (MEIS) kojim upravlja Ministarstvo.

Ustanova je dužna da unese podatke u Informativni sistem obrazovanja Crne Gore najkasnije 15 dana od dana početka studijske godine, a izmjene podataka u roku od sedam dana od dana nastanka izmjene.

Lični podaci upisani u evidenciju iz stava 1 ovog člana prikupljaju se, obrađuju, čuvaju i koriste za potrebe ustanove i Ministarstva, u skladu sa zakonom.

Svi vidovi prikupljanja, držanja, obrade, objavljivanja i korišćenja podataka sprovode se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Javne isprave

Član 133

Na osnovu podataka iz evidencije ustanova izdaje javne isprave.

Javne isprave, u smislu ovog zakona, su: indeks, diploma i dopuna diplome, potvrda o studiranju, sertifikat, uvjerenje o položenim ispitima i uvjerenje o završenim studijama, uvjerenje o završenom programu cjeloživotnog učenja .

Način vođenja matične knjige, evidencije i sadržaj javnih isprava propisuje Ministarstvo.

Ništavost javne isprave

Član 134

Javne isprave oglašavaju se ništavnim ako:

- 1) ih je izdala nelicencirana ustanova;

- 2) ih je potpisalo neovlašćeno lice;
- 3) imalac javne isprave nije ispunio sve ispitne obaveze na studijskom programu na način i prema postupku koji je utvrđen zakonom, podzakonskim aktom i studijskim programom.

Postupak oglašavanja javnih isprava ništavnim sprovodi Ministarstvo.

Rješenje o poništavanju javnih isprava je konačno u upravnom postupku i objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

XII KAZNE NE ODREDBE

Kazne za prekršaje

Član 135

Novčanom kaznom od 2.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice - ustanova, ako:

- 1) počne sa radom i obavlja djelatnost a ne ispunjava propisane uslove, odnosno nema rješenje o licenciranju (član 40 stav 1)
- 2) u slučaju ukidanja studijskog programa zatečenim studentima ne omogući završetak studija (član 44 stav 2);
- 3) u slučaju ukidanja ustanove zatečenim studentima ne omogući završetak studija(član 45 stav 3);
- 4) primjenjuje statut na koji Vlada nije dala saglasnost (član 46 stav 3)
- 5) investira sredstva u obrazovne ili istraživačke svrhe bez saglasnosti Vlade;
- 6) bez prethodno pribavljene saglasnosti Vlade obezbjeđuje sredstva iz budžeta Crne Gore kada ta djelatnost uključuje ili bi mogla uključiti korišćenje prava bilo koje značajnije intelektualne svojine, u bilo kojim literarnim, umjetničkim ili naučnim radovima, naučnim otkrićima, projektima, izumima, robi ili uslugama;
- 7) naplati školarinu veću od školarine na koju je saglasnost dalo Ministarstvo(član 46 stav 3)
- 8) izvrši izbor lica u akademska zvanja koji ne ispunjavaju uslove za izbor u akademsko zvanje iz člana(član 86 stav 1 ovog zakona);
- 9) izvrši izbor lica za saradnike u nastavi koji ne ispunjavaju uslove propisane članom 92 stav 1, 2, 3 i 4 ovog zakona);
- 10) izdaje diplome licima koji ne ispunjavaju uslove propisane članom 100 stav 1;
- 11) upiše studente na osnovne studije koji ne ispunjavaju uslove propisane članom 111 ovog zakona;
- 12) upisuje studente preko broja utvrđenog u licenci;
- 13) ne zaključi sa studentom ugovor o studiranju;
- 14)ne vodi matičnu knjigu studenata, evidenciju o izdatim diplomama i dopunama diploma i evidenciju o ispitima;
- 15) ne izda javne isprave na osnovu podataka iz evidencije.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se organ rukovođenja i odgovorno lice na ustanovi u iznosu od 200 eura do 2.000 eura.

XIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 136

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa utvrđenih ovim zakonom primjenjivaće se propisi koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Finansiranje

Član 137

Finansiranje javnih ustanova za realizaciju novih osnovnih studijskih programa počinje studijske 2022/2023. godine.

Finansiranje javnih ustanova za realizaciju novih master studijskih programa počinje studijske 2022/2023. godine.

Finansiranje javnih ustanova za realizaciju studijskih programa na nivou doktorskih studija počinje studijske 2022/2023.

Usklađivanje akata ustanova

Član 138

Ustanove su dužne da usklade svoju organizaciju, rad i opšte akte sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja opštih akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se postojeći opšti akti, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Ekvivalencija diploma

Član 139

Diplome o završenom visokom obrazovanju u trajanju od četiri, pet ili šest godina koje su stečene prema nastavnim planovima i programima koji su donijeti prije stupanja na snagu Zakona o visokom obrazovanju ("Službeni list RCG", broj 60/03 i "Službeni list CG", br. 45/10, 47/11 i 48/13) ekvivalentne su diplomama specijalističkih studija u pogledu prava na zapošljavanje.

Diplome o završenim postdiplomskim akademskim i primijenjenim specijalističkim studijama koje su stečene po Zakonu o visokom obrazovanju ("Službeni list RCG", broj 60/03 i "Službeni list CG", br. 45/10, 47/11 i 48/13) i po Zakonu o visokom obrazovanju ("Službeni list CG", br. 44/14, 47/15 i 40/16) ekvivalentne su diplomama master studija u pogledu prava na zapošljavanje.

Član 140

Diploma o stečenom naučnom zvanju magistar nauka prema propisima po kojima je stečena ima istu vrijednost (ekvivalentna) kao diploma o završenim master studijama u pogledu prava na nastavak studija i prava na zapošljavanje.

Član 141

Ustanove su dužne da usklade organizaciju, rad i akta sa ovim zakonom u roku od godinu dana od dana donošenja podzakonskih akata u skladu sa ovim zakonom.

Do donošenja akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se važeći podzakonski akti, ukoliko nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Rok za usaglašavanje studijskih programa i reakreditaciju ustanova

Član 142

Ustanove su dužne da usklade studijske programe sa ovim zakonom u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Javne i privatne ustanove visokog obrazovanja koje su akreditovane, odnosno reakreditovane po novom modelu studiranja, u skladu sa zakonom, nijesu dužne da podnesu zahtjev Agenciji prije isteka roka važenja akreditacije studijskih programa, odnosno reakreditacije ustanova.

Član 143

Ustanovi koja je akreditovala programe osnovnih, master i doktorskih studija (3+2+3) poslije 1. januara 2016. godine, na period od tri godine, akreditacija važi do kraja studijske 2022/2023. godine.

Rok za završetak obrazovanja

Član 144

Studenti upisani na Univerzitet Crne Gore koji su započeli studije po studijskim programima donijetim na osnovu Zakona o Univerzitetu ("Službeni list RCG", br. 37/92 i 6/94), imaju pravo da završe studije prema nastavnom planu i programu koji je važio u vrijeme upisa na prvu godinu studija, u skladu sa propisima Univerziteta.

Upis na osnovne studije

Član 145

Upis na osnovne studije po novim studijskim programima koje realizuju javne ustanove počinje studijske 2023/2024. godine.

Upis na osnovne studije po novim studijskim programima koje realizuju privatne ustanove počinje nakon usklađivanja studijskih programa u skladu sa ovim zakonom, a najkasnije od studijske 2023/2024. godine.

Upis studenata na dosadašnje studijske programe

Član 146

Ustanove mogu da vrše upis studenata na dosadašnje akreditovane studijske programe osnovnih i master studija po programima koji su akreditovani, odnosno reakreditovani do okončanja postupka reakreditacije tih studijskih programa, u skladu sa ovim zakonom.

Status studenata

Član 147

Studenti koji su upisani na osnovnim, specijalističkim, magistarskim i doktorskim studijama prije stupanja na snagu ovog zakona, imaju pravo da završe studije prema studijskom programu koji je važio u vrijeme upisa, po zakonu po kojem su upisani, a u skladu sa propisima Univerziteta.

Studenti iz st. 1 ovog člana mogu se uključiti u studijske programe koji se organizuju u skladu sa ovim zakonom na način i pod uslovima propisanim posebnim aktom koji donosi senat univerziteta, odnosno stručni organ ustanove.

Upis na specijalističke studije

Član 148

Ustanove koje su akreditovala studijske programe specijalističkih studija do dana stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju ("Službeni list CG", broj 42/17) mogu da vrše upis studenata na specijalističke studije do studijske 2021/2022. godine.

Studenti koji su upisani na specijalističke studije do dana stupanja na snagu ovog zakona i studenti iz stava I ovog člana, imaju pravo da završe studije prema studijskom programu koji je važio u vrijeme upisa, po zakonu po kojem su upisani, a u skladu sa propisima Univerziteta.

Status studenata

Član 149

Studenti, upisani na magistarske studije na javnim ustanovama do dana stupanja na snagu ovog zakona, a koji su izmirili odnosno izmire školarinu u skladu sa ugovorom o studiranju, nijesu dužni da plaćaju troškove za magistarski rad.

Status nastavnika i saradnika

Član 150

Ugovori docenata i vanrednih profesora koji su izabrani prije stupanja na snagu ovog Zakona, aneksom se transformišu u ugovore na neodređeno vrijeme.

Saradnici koji su izabrani prije stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju sa radom do isteka vremena na koje su birani.

Postupci izbora nastavnika i saradnika započeti do stupanja na snagu ovog zakona završiće se u skladu sa ovim zakonom.

Docenti i vanredni profesori imaju pravo na jedan ponovni izbor u isto zvanje nakon stupanja na snagu ovog zakona bez obzira na to da li su ranije ponovno birani u isto zvanje.

Status Savjeta za visoko obrazovanje

Član 151

Savjet, u skladu sa ovim zakonom, imenovaće se u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Danom početka rada Savjeta iz stava 1 ovog člana prestaje sa radom Savjet, imenovan u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju ("Službeni list CG", broj 44/14, 47/15 i 40/16, 42/17, 071/17, 055/18, 003/19, 017/19, 047/19, 072/19, 074/20 i 104/21).

Status Upravnog odbora

Član 152

Upravni odbor Univerziteta Crne Gore koji je imenovan do dana stupanja na snagu ovog zakona nastavlja sa radom do isteka vremena na koje je imenovan.

Prestanak važenja

Član 153

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o visokom obrazovanju ("Službeni list Crne Gore", br. 044/14 od 21.10.2014, 052/14 od 16.12.2014, 047/15 od 18.08.2015, 040/16 od 30.06.2016, 042/17 od 30.06.2017, 071/17 od 31.10.2017, 055/18 od 01.08.2018, 003/19 od 15.01.2019, 017/19 od 19.03.2019, 047/19 od 12.08.2019, 072/19 od 26.12.2019, 074/20 od 23.07.2020, 104/21 od 30.09.2021).

Stupanje na snagu

Član 154

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".